

Vejledning om dyrkning af GM-afgrøder

Juni 2024

Vejledning om dyrkning af GM-afgrøder

Oktober 2016

Redigeret juni 2024

Redaktion:

Landbrugsstyrelsen

Jura & Kvalitet

Planter & Biosikkerhed

Nyropsgade 30

1780 København V

Telefon: 33 95 80 00

e-mail: Planter&biosikkerhed@lbst.dk

www.lbst.dk

Fotos: Colourbox

ISBN: 978-87-7120-603-6

Indhold

1.	Indledning	4
2.	Ordforklaring	6
3.	Godkendelse som dyrker af GM-afgrøder	8
3.1	Frakendelse af godkendelsen	9
4.	Uddannelse af ansatte på bedrifter	10
5.	Indberetning af dyrkning af GM-afgrøder	11
6.	Køb af GM-frø og -vegetativt formeringsmateriale	13
7.	Informationspligt	14
7.1	Information til naboer	14
7.1.1	Tidsfrist for information	15
7.1.2	Informationsform og dokumentation	15
7.2	Information ved brug af maskinstationer, transportvirksomheder, andres lagere m.v.	15
7.3	Information ved salg, bortforpagtning m.v. af arealer, materiel, lagre og lignende	15
7.3.1	Arealer	15
7.3.2	Materiel, lagre m.v.	16
8.	Selve dyrkningen af GM-afgrøder	17
8.1	Informationspligt og informationsafstand	17
8.2	Dyrkningsafstande	18
8.2.1	Naboaftaler	20
8.3	Dokumentationskrav	21
8.3.1.1	Aftaleform og dokumentation	21
8.4	Dyrkningsintervaller	21
8.5	Bekæmpelse af spildplanter og lignende	22
9.	Forpligtelser ved køb og overtagelse af arealer	23
10.	Håndtering af GM-frø, -vegetativt formeringsmateriale og -afgrøder	24
10.1	Før håndtering	24
10.2	Ved håndtering	24
11.	Rengøring	25
11.1	Rengøring af maskiner, materiel og lignende	25
11.2	Rengøring af lagre	25
12.	Afgift for dyrkning af GM-afgrøder	26
13.	Offentliggørelse	27
14.	Tilsyn	28
14.1	Overtrædelse af reglerne	28
14.2	Klage	28
15.	Lovstof	29

1. Indledning

Denne vejledning beskriver de regler, der gælder ved dyrkning og håndtering af genetisk modificerede (GM) afgrøder.

I Danmark må der kun dyrkes GM-afgrøder, som opfylder følgende betingelser:

- 1) GM-afgrøden skal være godkendt til markedsføring indenfor EU efter udsætningsdirektivet¹ eller efter EU-forordningen om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer².
- 2) Danmark skal indgå i EU-godkendelsens geografiske anvendelsesområde, dvs. Danmark skal ikke have en geografisk dyrkningsundtagelse for den pågældende GM-afgrøde³.
- 3) Sorter af den godkendte GM-afgrøde skal desuden have gennemført to års officiel sortsafprøvning samt være optaget på den danske sortliste eller på EU's fælles sortliste.

Du skal også være opmærksom på, at selve EU-godkendelsen af en given GM-afgrøde kan indeholde en række krav til, hvordan dyrkningen af den pågældende GM-afgrøde skal foregå, f.eks. i form af afstandskrav til beskyttede naturområder. Disse krav vil fremgå af det informationsmateriale, som firmaet bag den pågældende GM-afgrøde vedlægger sammen med udsæden.

Vejledningen retter sig hovedsageligt til:

- Jordbrugere, der dyrker GM-afgrøder,
- Ansatte på bedrifter der håndterer GM-afgrøder,
- Købere eller andre brugere af arealer, der har været dyrket med GM-afgrøder, og købere af materiel, der har været brugt til håndtering af GM-afgrøder.

Formålet med reglerne er at sikre at:

- GM-afgrøder dyrkes og håndteres på en måde, så spredning af GM-materiale til konventionelle og økologiske afgrøder begrænses,
- Aftages og forbruges frie valg mellem genetisk modificerede, konventionelle og økologiske produkter fastholdes.

Reglerne indeholder en række krav om at:

- Personer der dyrker, håndterer og transporterer GM-afgrøder skal have gennemført et kursus hos en godkendt kursusudbyder,
- Dyrkere af GM-afgrøder skal godkendes,
- Salg af GM-frø og -vegetativt formeringsmateriale kun må ske til godkendte dyrkere,
- Dyrkere af GM-afgrøder skal informere naboer,
- Dyrkningsafstande, dyrkningsintervaller og håndtering af spildplanter fra GM-afgrøder overholdes,
- Markerarealer, der dyrkes med GM-afgrøder skal indberettes,
- Grænseegnsregler sikres,
- Dyrkere af GM-afgrøder skal give information til samarbejdspartnere såsom maskinstationer og transportvirksomheder m.v. samt til nye ejere/brugere i forbindelse med overdragelse af brugs- eller ejendomsret til jord og materiel,
- Dyrkere af GM-afgrøder skal betale en afgift på kr. 100,00 per ha, der dyrkes med GM-afgrøder.

Reglerne finder anvendelse på erhvervsmæssig dyrkning af GM-afgrøder til fødevarer, foder eller anden anvendelse.

¹ Rådets direktiv 90/220/EØF af 23. april 1990 om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer som afløst af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF af 12. marts 2001 om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer og om ophævelse af Rådets direktiv 90/220/EØF.

² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1829/2003 af 22. september 2003 om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer.

³ Jf. direktiv (EU) 2015/412 om ændring af direktiv 2001/18/EF for så vidt angår medlemsstaters mulighed for at begrænse eller forbyde dyrkning af genetisk modificerede organismer (GMO'er) på deres område.

Reglerne regulerer håndtering, transport, salg og opbevaring af GM-afgrøder frem til første salgssted, hvor køber, herunder f.eks. anden jordbruger, frøvirksomhed eller grovvarerhandel overtager ansvaret for afgrøden.

Vi har udarbejdet særskilte vejledninger til henholdsvis erhvervsgrupperne leverandører, maskinstationer og transportvirksomheder, kursusudbydere og konventionelle og økologiske landmænd, der har lidt et tab i forbindelse med en nabos dyrkning af GM-afgrøder.

Reglerne om sameksistens bygger oven på de bestemmelser, der i forvejen gælder for konventionel og økologisk jordbrugsproduktion og for andre, der er omfattet af sameksistensreglerne.

Vejledning, lovstof, kontrolresultater og skemaer kan findes på Landbrugsstyrelsens hjemmeside: www.lbst.dk under menuen Tværgående > GMO. Blanketter findes på Virk.dk.

Materialet kan desuden fås ved henvendelse til Landbrugsstyrelsen.

Administration af reglerne varetages af:

Landbrugsstyrelsen
Jura & Kvalitet
Planter & Biosikkerhed
Nyropsgade 30, 1780 København V
Tlf.: 33 95 80 00
Hjemmeside: www.lbst.dk
E-mail: Planter&biosikkerhed@lbst.dk

2. Ordforklaring

Afgrøde:	De frø, sædekorn og vegetativt formeringsmateriale, der dyrkes på marken, samt det høstede produkt.
Dyrker:	Driftsansvarlig på en jordbrugsbedrift.
Dyrkningsafstand:	Afstand til en nabos konventionelt eller økologisk dyrkede mark med den samme eller tæt beslægtede art, som kan krydsbestøve med GM-afgrøden. Dyrkningsafstanden er fastsat ud fra de generelle regler om produktion af frø og vegetativt formeringsmateriale suppleret med nye forsøgsresultater om pollenspredning. Dyrkningsafstanden er den afstand, der under normale betingelser er nødvendig for at begrænse krydsbestøvning mellem GM-afgrøder og konventionelle eller økologiske afgrøder af samme art eller slægt, der kan indkrydses.
Dyrkningsinterval:	Det antal hele kalenderår der skal gå, før et areal der har været dyrket med en GM-afgrøde, må dyrkes med samme afgrøde som konventionel eller økologisk.
Genetisk modificerede materiale (GM-materiale):	Den del af en genetisk modificeret afgrøde, som efter spredning med pollen, frø eller vegetativt formeringsmateriale kan genfindes i en konventionelt eller økologisk dyrket afgrøde.
GMO:	Genetisk modificeret organisme, dvs. en organisme, bortset fra mennesker, hvori det genetiske materiale er blevet ændret på en måde, der ikke forekommer naturligt ved formering og/eller naturlig rekombination. Genetisk modificerede organismer, som er fremstillet med traditionelle forædlingsmetoder er ikke omfattet. Organismer frembragt med nye mutageneseteknikker som f.eks. CRISPR-Cas er derimod omfattet ⁴ af den fulde GMO-regulering.
Håndtering:	Samlebetegnelse for såning, kartoffellægning, høst, transport, jordbearbejdning og oplagring på bedriften m.v.
Informationsafstand:	Afstand inden for hvilken, der skal informeres om dyrkning af GM-afgrøder. Informationsafstanden er for de fleste afgrøder 1,5 gange dyrkningsafstanden og den samme afstand som kompensationsafstanden.
Kompensationsafstand:	Afstand inden for hvilken, konventionelle og/eller økologiske dyrkere kan søge om kompensation for tab, ved forekomst af GM-materiale i deres afgrøde. Kompensationsafstanden er for de fleste afgrøder den samme afstand som informationsafstanden.
Nabo:	Ordet skal opfattes bredt, så det dækker over en kreds af beboere, hvis marker ligger i nærheden af bedriften.
Naboaftale:	Aftale mellem en dyrker af GM-afgrøder og dennes nabo(er), der dyrker samme afgrøde eller beslægtede arter, der kan indkrydses i naboernes konventionelt eller økologisk dyrkede afgrøder. Aftalen skal sikre, at GM-afgrøden kan dyrkes inden for en kortere afstand end fastsat ved dyrkningsafstanden.
Sameksistensreglerne:	Reglerne, der sikrer sameksistens mellem økologisk, konventionel og GM dyrkning.

⁴ Jf. EU-domstolens afgørelse C-528/16 af 25. juli 2018.

Spildplante: En plante af fremspiret frø eller vegetativt formeringsmateriale, der spirer frem efter den oprindelige høst.

3. Godkendelse som dyrker af GM-afgrøder

Jordbrugere, der gerne vil dyrke GM-afgrøder, og deres ansatte, skal godkendes til dyrkning af GM-afgrøder. For at blive godkendt som dyrker, skal du gennemføre en uddannelse i sameksistensreglerne. Uddannelsen beskrives i dette kapitel. Kurset for dine ansatte er beskrevet i kapitel 4.

Kurset for dyrkere (den driftsansvarlige) foregår typisk over to kursusdage og omfatter følgende hovedelementer:

- Generelt om dyrkning af GM-afgrøder,
- Gennemgang af lovgrundlaget,
- Spredningsveje og virkemidler til at begrænse dem,
- Krav til dyrkning og håndtering af de enkelte afgrøder,
- Samhandel, dyrkerens oplysningspligt.

Kravene til kursets indhold fremgår af dyrkningsbekendtgørelsen. De er desuden angivet i vejledningen for kursusudbydere. Du kan kun blive godkendt som GMO-dyrker, hvis du har gennemført uddannelsen hos en kursusudbyder, som er godkendt af os.

Du kan finde en liste over godkendte kursusudbydere på vores hjemmeside under Tværgående > GMO > Dyrkning af GMO > Kurser i dyrkning af GMO-afgrøder. Undervisningsplaner, kursusafgift, tid og sted for kursusafholdelsen vil i visse tilfælde fremgå via links til kursusudbyderens hjemmeside.

Når en kursusudbyder har gennemført et kursus, modtager vi en liste over de kursusedtagere, der har gennemført kurset. Når vi modtager listen, sender vi kursusudbyderen et grønt kort (kreditkort format), som bevis på vores godkendelse af dig som dyrker af GM-afgrøder. Du kan se en gengivelse af kortet i figur 1.

Figur 1. Gengivelse af bevis for godkendelse til dyrkning af genetisk modificerede afgrøder (for- og bagside).

Når du har modtaget godkendelsen, må du købe, dyrke, håndtere og lagre godkendte GM-afgrøder.

Hvis du har gennemført et tilsvarende kursus i et andet EU-land, kan vi godkende hele eller dele af kurset ud fra de konkrete kursusindhold. Du skal anmode om godkendelse af sådanne kurser via Virk.dk, hvor alle blanketter er samlet.

Hvis din jord er bortforpagtet eller lignende, og der bliver dyrket GM-afgrøder på arealet, skal du ikke uddannes i dyrkning af GM-afgrøder.

Du skal være opmærksom på, at hvis der dyrkes GM-afgrøder på din bortforpagtede jord, kan det efterfølgende få en betydning for dig, se hertil kapitel 9.

Du skal også være opmærksom på, at du skal overholde en række krav, hvis du overtager eller forpagter jord, hvor der for nylig har været dyrket GM-afgrøder, jf. denne vejlednings afsnit 7.3 Information ved salg, bortforpagtning m.v. af arealer, materiel, lagre og lignende

3.1 Frakendelse af godkendelsen

Hvis du overtræder sameksistensreglerne groft eller gentagne gange, kan du miste godkendelsen til at dyrke GM-afgrøder. Det betyder, at hvis du f.eks. har spredt eller har været årsag til spredning af materiale fra GM-afgrøder, kan domstolene fradømme dig retten til at dyrke GM-afgrøder. Hvis Landbrugsstyrelsen skønner, at der er fare for, at du misbruger godkendelsen, kan vi dog midlertidigt inddrage din godkendelse med øjeblikkelig virkning.

4. Uddannelse af ansatte på bedrifter

Ansatte på bedrifter, der håndterer GM-afgrøder, skal uddannes. Uddannelsen skal sikre kendskab til sameksistensreglerne og til, hvordan muligheden for spredning af materiale fra GM-afgrøder begrænses.

Kurset for ansatte vil typisk være af en dags varighed og omfatter følgende hovedelementer:

- Generelt om dyrkning af genetisk modificerede afgrøder,
- Spredningsveje og virkemidler til at begrænse spredning.

Kravene til kursets indhold fremgår af dyrkningsbekendtgørelsen. De er desuden angivet i vejledningen for kursusudbydere. Du kan kun blive godkendt, hvis du har gennemført uddannelsen hos en kursusudbyder, som Landbrugsstyrelsen har godkendt.

Du kan finde en liste over godkendte kursusudbydere på vores hjemmeside under Tværgående > GMO > Dyrkning af GMO > Kurser i dyrkning af GMO-afgrøder. Undervisningsplaner, kursusafgift, tid og sted for kursusafholdelsen i visse tilfælde fremgår via links til kursusudbyderens hjemmeside.

Når en kursusudbyder har gennemført et kursus, modtager vi en liste over de kursusedtagere, der har gennemført kurset. Når vi modtager listen, sender vi kursusudbyderen et gult kort (kreditkort format), som bevis på vores godkendelse af dig til håndtering af GM-afgrøder. Du kan se en gengivelse af kortet i figur 2.

Figur 2. Gengivelse af bevis for gennemført kursus i håndtering af genetisk modificerede afgrøder (for- og bagside).

Hvis du har gennemført et tilsvarende kursus i et andet EU-land, kan vi godkende hele eller dele af kurset ud fra det konkrete kursusindhold. Du kan anmode om godkendelse af sådanne kurser via Virk.dk.

5. Indberetning af dyrkning af GM-afgrøder

Du skal indberette dyrkning af GM-afgrøder i Tast-selv-service ved at indtegne markerne på markkort og anmelde GM-sorterne i Fællesskemaet. Skemaet skal sendes via Tast selv-service senest den 21. april i det givne år, jf. retningslinjer for Fællesskemaet.

Oplysningerne vil danne grundlag for vores kontrol med markerne. Desuden vil vi offentliggøre placeringen af marker med GM-afgrøder på vores hjemmeside med angivelse af, hvilken GM-afgrøde, der dyrkes på arealet, se afsnit 14.

Læs her, hvordan du opretter Fællesskema og indtegner marker på markkort (link til <http://help.lbst.dk/kom-godt-i-gang/#c4231>)

Når du er inde i fællesskemaet og har indtegnet dine marker, gør du følgende:
Markér i felt E, om du dyrker en genmodificeret afgrøde på din bedrift.

Genmodificerede afgrøder (GMO-afgrøder) ?

E Genetisk modificerede sorter (GMO-afgrøder)
Jeg dyrker en GMO-sort og/eller deltager i en GMO-forsøgsordning

Ja Nej

Marker med GMO-afgrøder

Viser elementer pr side Filtrer:

Slet	Mark	GMO-sort	Type af afgrøde	Areal fra markkort	Mark med Godkendt GMO	GMO med i Forsøgsordning
	F1	F2	F3	F4	F5	F6
	<input type="text" value="Vælg..."/>	<input type="text"/>	<input type="text" value="Vælg..."/>		☐	☐

Viser 1 - 1 elementer ud af 1 Forrige Næste

I felterne i F udfylder du følgende oplysninger mht. den dyrkede GM-afgrøde:

Kolonne F1 – Marknummer	Vælges på rulleliste
Kolonne F2 – GMO-sorten	Indtastes
Kolonne F3 – Afgrødetypen	Vælges på rulleliste: hovedafgrøde, mellemafgrøde eller efterafgrøde
Kolonne F4 – Areal fra markkort	Hentes fra siden "Markplan og grundbetaling"
Kolonne F5 og F6	Sæt hak, om sorten er godkendt, eller om du dyrker GMO til forskningsforsøg

Indtast godkendelsesnummer i felt G for den der skal være ansvarlig for dyrkningen, det vil sige det nummer som står i nederste højre hjørne på dit grønne GMO-dyrkningsbevis og datoen fra det grønne GMO-dyrkningsbevis i G1. Hvis du ikke har et GMO-dyrkningsbevis, er det ikke tilladt for dig at dyrke genmodificerede afgrøder. Du får et GMO-dyrkningsbevis ved at gennemføre et GMO-dyrkerkursus hos en godkendt kursusudbyder.

Hvis der er tale om en forsøgsdyrkning, skal du indtaste sagsnummeret fra godkendelsen i felt H og datoen for godkendelsen i H1.

Godkendelse til dyrkning af GMO-afgrøder

G	Oplys godkendelsesnummer fra det grønne GMO-dyrkningsbevis	<input type="text"/>
G1	Oplys dato fra det grønne GMO-dyrkningsbevis	<input type="text" value="dd-mm-åååå"/>
H	Oplys sagsnummer fra godkendelsen til forsøgsudsætning af GMO	<input type="text"/>
H1	Oplys dato for godkendelse til forsøgsudsætning af GMO	<input type="text" value="dd-mm-åååå"/>

Samlet anmeldt areal med GMO-afgrøder

I	Arealer, hvor du har anmeldt GMO-afgrøder	0,00 ha
	Forventet afgift i alt	 0,00 kr.

Felt I beregnes automatisk og viser den afgift der skal betales for dyrkningen.

I felt J er der mulighed for at tilføje bemærkninger til indberetningen.

[J] Bemærkninger til rettigheder og GMO

Indsæt bemærkning

For hver bemærkning skal du vælge et område. Hvis der kun er en valgmulighed, er feltet låst. Du kan hjælpe os ved at skrive nummeret på den fejlkode fra skemakontrollen, som bemærkningen drejer sig om. På siden 'Vedhæft filer' kan du vedhæfte mere omfattende dokumentation til fællesskemaet i form af én eller flere filer.

Vælg område

Indtast fejlkode

Bemærkning

 Tilføj bemærkning

Område	Fejlkode	Bemærkning
--------	----------	------------

Indberetningen skal registreres inden den 21. april i det givne år, jf. retningslinjer for Fællesskemaet. De nærmere krav for indberetning fremgår af Landbrugsstyrelsens vejledning om enkeltbetalingsordningen.

Oplysningerne vil danne grundlag for vores kontrol med markerne. Desuden vil vi offentliggøre placeringen af marker med GM-afgrøder på vores hjemmeside med angivelse af, hvilken GM-afgrøde der dyrkes på arealet, se afsnit 14.

6. Køb af GM-frø og -vegetativt formeringsmateriale

Ved køb, eller anden overdragelse af GM-frø og -vegetativt formeringsmateriale, skal den ansvarlige for dyrkningen fremvise sin godkendelse (grønt kort) til leverandøren. Det er leverandørens pligt at sikre sig, at du er godkendt.

Ansatte på din bedrift, der ikke er godkendt til at dyrke GM-afgrøder, kan ikke håndtere og dermed ej heller købe GM-frø og -vegetativt formeringsmateriale.

7. Informationspligt

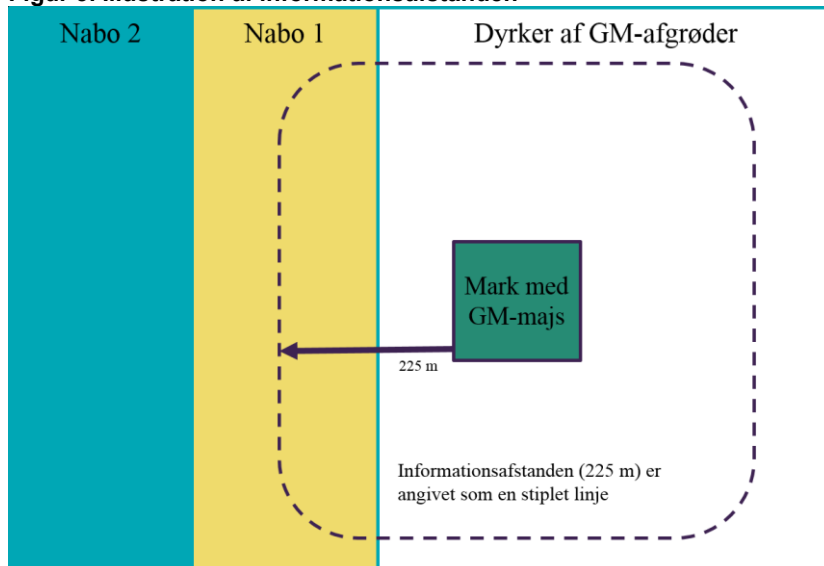
Forud for dyrkning af GM-afgrøder har du pligt til at informere dine naboer. Desuden skal du give information til samarbejdspartnere som f.eks. maskinstationer og transportvirksomheder. Derudover skal du informere nye ejere/brugere i forbindelse med overdragelse af brugs- eller ejendomsret til jord og materiel.

7.1 Information til naboer

Du skal informere dine naboer om, at du vil dyrke GM-afgrøder, så de kan tage hensyn til det i deres planlægning. Informationen skal indeholde oplysninger om, hvilken GM-afgrøde du vil dyrke, og hvor marken med den pågældende GM-afgrøde er placeret.

Du skal informere de naboer, hvis marker ligger inden for en bestemt afstand fra din mark (informationsafstand), se eksemplet i Figur 3.

Figur 3. Illustration af informationsafstanden

I eksemplet skal dyrker af GM-afgrøder informere "nabo 1" om sin dyrkning af GM-majs, da "nabo 1"s areal ligger inden for informationsafstanden på 225 m for dyrkning af majs til produktion. "Nabo 2" skal ikke informeres, da dennes areal er uden for informationsafstanden.

Både ejere og brugere, hvis marker er inden for informationsafstanden skal informeres. Det betyder, at hvis naboens marker f.eks. er bortforpagtet, skal du informere både naboen (ejer) og forpagteren af markerne.

Informationsforpligtelsen gælder kun over for naboer, hvis marker dyrkes erhvervsmæssigt. Herunder hører også braklagte arealer, permanente græsarealer, arealer, hvor der forekommer GM-spildplanter samt markforsøg med godkendte GM-afgrøder. Det betyder, at hvis naboarealerne er rekreative områder som f.eks. et fredet areal eller en golfbane, skal du ikke informere.

Informationsafstanden er specifik for hver enkelt art, og er fastsat ud fra artens mulighed for spredning. Den er fastsat som dyrkningsafstanden for den enkelte afgrøde med et tillæg på 50 % som ekstra sikkerhed. Informationsafstanden afhænger for visse arter desuden af, om afgrøden dyrkes til produktion af frø/vegetativt formeringsmateriale eller til produktion af fødevarer/foder.

Informationsafstandene for de enkelte arter er fastsat i dyrkningsbekendtgørelsen.

Afstanden kan måles i IMK i Tast-selv-service.

Du har pligt til at informere naboerne, uanset om de driver deres jordbrug konventionelt, økologisk eller med GM-afgrøder.

7.1.1 Tidsfrist for information

Du skal informere dine naboer inden for en fastsat tidsfrist, se Tabel 1 nedenfor.

Tabel 1. Tidsfrist for GM-dyrkerens informationsforpligtigelse overfor naboer.

Frist for GM vårafgrøder	Frist for GM vinterafgrøder
Senest 1. februar	Senest 1. juli

7.1.2 Informationsform og dokumentation

Der er ikke krav til, hvordan du skal informere, men det er dit ansvar, at naboen får besked. Uanset hvordan du informerer, skal du kunne dokumentere, at du har gjort det. Det er derfor en god idé at opfordre din nabo til at kvittere for, at vedkommende er blevet informeret. Kvitteringen kan f.eks. være en mail eller ved kvittering på et informationsbrev.

Dokumentationen skal opbevares i 5 år.

Vi har udarbejdet en blanket, som du evt. kan bruge til at informere. Du kan finde den i på virk.dk. Den hedder "Information til naboer om dyrkning af en GM-afgrøde".

Hvis du skriftligt vil vise, hvor marken er placeret, kan du udskrive en kopi af markkortet, som du anvender i forbindelse med dette års Fællesskema.

Du kan også udskrive markkortet fra Internet Markkort i Tast-selv-service.

7.2 Information ved brug af maskinstationer, transportvirksomheder, andres lagre m.v.

Indgår du en aftale om såning, høst, transport eller lignende af GM-frø, -vegetativt formeringsmateriale eller -afgrøder eller om jordbearbejdning med en maskinstation, transportvirksomhed eller lignende, skal du informere om, at dine afgrøder er genetisk modificerede. Det har nemlig konsekvenser for den fremtidige brug af maskinellen og informationspligten overfor fremtidige kunder, se afsnit 7.3.2.

Du er forpligtet til at give informationen, inden aktiviteten påbegyndes. Dog vil det være hensigtsmæssigt, at du orienterer om det, når du bestiller ydelsen, så virksomheden kan tage stilling til, om den vil påtage sig opgaven. Inden håndteringen finder sted, skal du sikre dig, at den eller de pågældende person(er) er uddannet til at håndtere GM-frø, -vegetativt formeringsmateriale eller -afgrøder, ved at se deres gule bevis for godkendelse til håndtering af GM-afgrøder, se afsnit 10.1.

Ved brug af lagre, der tilhører andre, skal du også informere om, at det frø, vegetative formeringsmateriale eller den afgrøde, du vil lagre, er genetisk modificeret.

Landbrugsstyrelsen har en separat vejledning for maskinstationer, transportvirksomheder mv. som du kan henvise til. Du finder vejledningen på vores hjemmeside under Tværgående > GMO > Dyrkning af GMO > Vejledninger.

Der er ikke krav om, hvordan du skal informere eller hvordan du har sikret dig, at du har gjort det.

7.3 Information ved salg, bortforpagtning m.v. af arealer, materiel, lagre og lignende

7.3.1 Arealer

Ved salg, bortforpagtning, udlejning eller anden overdragelse af arealer, der dyrkes eller har været dyrket med en GM-afgrøde, har du pligt til skriftligt at informere om det til den, der f.eks. køber, forpagter eller lejer arealet.

Den der bruger arealet, har pligt til at overholde dyrkningsintervaller og bekæmpe spildplanter, se kapitel 9. Det kan du samtidig informere om. Informationen skal være skriftlig. Vi har udarbejdet en blanket, som du evt. kan bruge til at informere.

Hvis du skriftligt vil vise, hvor marken er placeret, kan du udskrive en kopi af markkortet, som du anvender i forbindelse med dette års Fællesskema.

Du skal være opmærksom på, at hvis der dyrkes GM-afgrøder på din bortforpagtede jord, kan det efterfølgende få en betydning for dig, se kapitel 10.

7.3.2 Materiel, lagre m.v.

Ved salg, udlejning, udlån eller anden overdragelse af maskiner, redskaber, lagre m.v., der har været anvendt ved dyrkning, håndtering, transport eller lagring af GM-afgrøder, har du pligt til skriftligt at informere den der køber, lejer, låner eller modtager det pågældende materiel, lager m.v. om, at det har været anvendt til GM-afgrøder.

8. Selve dyrkningen af GM-afgrøder

I sameksistensreglerne findes der særlige bestemmelser om dyrkning, herunder om dyrkningsafstand, dyrkningsintervaller og bekæmpelse af spildplanter.

Neden for er nogle af de krav i sameksistensreglerne vist i oversigtsform. De er beskrevet og illustreret mere udførligt i vejledningens andre afsnit.

8.1 Informationspligt og informationsafstand

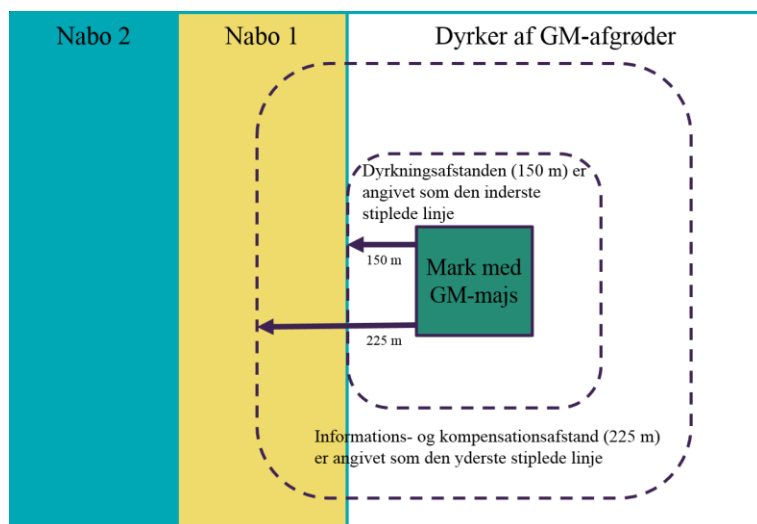
Som dyrker af GM-afgrøder, skal du informere de naboer, hvis marker ligger inden for en bestemt afstand til din mark med GM-afgrøder (informationsafstand), se afsnit 7.1. Derudover har du ansvaret for at overholde en fastsat minimumsafstand (dyrkningsafstand) mellem din mark med GM-afgrøder og naboens konventionelt eller økologisk dyrkede mark med samme afgrøde eller en slægt, der kan indkrydse, se afsnit 8.1.

Ved dyrkning af GM-afgrøder, kan der opstå tre principielt forskellige situationer:

1. Du kan opfylde kravet om dyrkningsafstand på dit eget areal,
2. Du kan ikke opfylde kravet om dyrkningsafstand på dit eget areal, men dine naboer dyrker ikke samme afgrøde, konventionelt eller økologisk, inden for dyrkningsafstanden,
3. Du kan ikke opfylde kravet om dyrkningsafstand på dit eget areal, og en af dine naboer dyrker en konventionel eller økologisk afgrøde af samme art, eller en beslægtet art, der kan krydsbestøve med din, inden for dyrkningsafstanden.

I alle tre situationer skal du informere dine naboer, hvis afstanden til markkant er mindre end informationsafstanden (se Figur 4).

Figur 4. Illustration af informations- og kompensationsafstand, som her er ens, samt dyrkningsafstanden for GM-majs.

I situation 1, hvor kravet til dyrkningsafstanden opfyldes på eget areal, behøver du ikke indgå en aftale med dine naboer (se figur 5 i næste afsnit).

I situation 2 bør du indgå en frivillig aftale. I situation 2 er der ikke krav om, at du skal indgå en aftale med naboen, men det er en god idé at gøre det, da du dermed garderer dig imod, at din nabo ændrer mening og dyrker samme afgrøde konventionelt eller økologisk tættere på marken med GM-afgrøder end dyrkningsafstanden. Du skal dog som minimum have dokumentation for, at du har informeret dine naboer inden for de fastsatte frister, se vejledningens afsnit 7.1.1.

I situation 3 skal du altid indgå en naboaftale, hvis en af dine naboer dyrker samme afgrøde som konventionel eller økologisk afgrøde tættere på din mark med GM-afgrøder end dyrkningsafstanden, se vejledningens afsnit 8.2.1. Naboaftalen forudsætter, at naboen er indforstået med, at dyrkningsafstanden ikke overholdes. Det betyder, at vedkommende ikke

kan få udbetalt kompensation, hvis der konstateres indhold af GM-materiale over tærskelværdierne for mærkning i afgrøden.

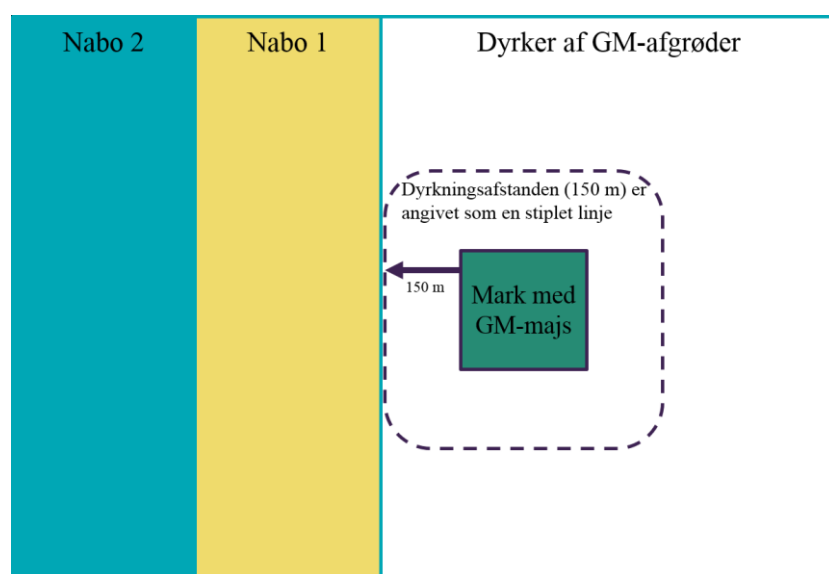
Informationsafstanden vil for de fleste afgrøder være den samme afstand som kompensationsafstanden. Kompensationsafstanden er den afstand fra marken med GM-afgrøder inden for hvilken, naboer der har lidt tab som følge af, at der er konstateret GM-materiale i deres afgrøde, vil kunne få udbetalt kompensation⁵. Informations- og kompensationsafstandene er større end dyrkningsafstanden. De er typisk fastsat som dyrkningsafstanden med et tillæg på 50 % som sikkerhed.

Se eksemplet nedenfor, hvor både dyrknings-, informations- og kompensationsafstandene er angivet for ved dyrkning af GM-majs.

8.2 Dyrkningsafstande

Marker med GM-afgrøder skal have en bestemt minimumsafstand (dyrkningsafstand) til nabomarker med samme konventionelt eller økologisk dyrkede afgrøde eller en beslægtet art, der kan krydsbestøve med den. **I Fejl! Henvsningskilde ikke fundet.** figur 5 er dyrkningsafstanden illustreret for majs.

Figur 5. Illustration af en situation, hvor dyrkningsafstanden er opfyldt på eget areal.

I eksemplet kan dyrkningsafstanden på 150 m for dyrkning af GM-majs til produktion opfyldes af dyrkers eget areal, og det er derfor uden betydning, hvad der dyrkes på naboarealerne. Der må derfor dyrkes GM-majs på den pågældende mark.

Dyrkningsafstanden er specifik for hver enkelt art. Den afhænger bl.a. af, hvordan arten formerer sig, og hvordan den bliver bestøvet. Afstandene er størst for vind- og insektbestøvede arter, hvor pollen kan spredes over relativt store afstande. Selvbestøvende arter udveksler kun i meget ringe omfang pollen med andre planter, og derfor er afstandskravet lille for disse arter.

Dyrkningsafstanden er også tilpasset hvad naboens afgrøde skal anvendes til, og kan derfor for visse arter være forskellig afhængig af, om naboens afgrøde skal bruges til frø, vegetativt formeringsmateriale eller fødevarer/foder. Det skyldes, at tærskelværdien for mærkning med indhold af GM-materiale forventes at være lavere i frø og vegetativt formeringsmateriale end i afgrøder, der bruges til andre formål. Dyrkningsafstanden måles fra markkant til markkant. Der regnes altid fra den kant af marken, som ligger tættest på naboens mark, dvs. den kortest mulige afstand målt i luftlinje.

Dyrkningsafstandene er fastsat i dyrkningsbekendtgørelsen⁶ og fremgår af de afgrødespecifikke dyrkningsbestemmelser, som findes på styrelsens hjemmeside. En opdateret bekendtgørelse vil til enhver tid fremgå af vores hjemmeside.

⁵ Vi har udarbejdet en særskilt vejledning om kompensationsordningen, der kan findes på www.lbst.dk samt i www.Retsinformation.dk.

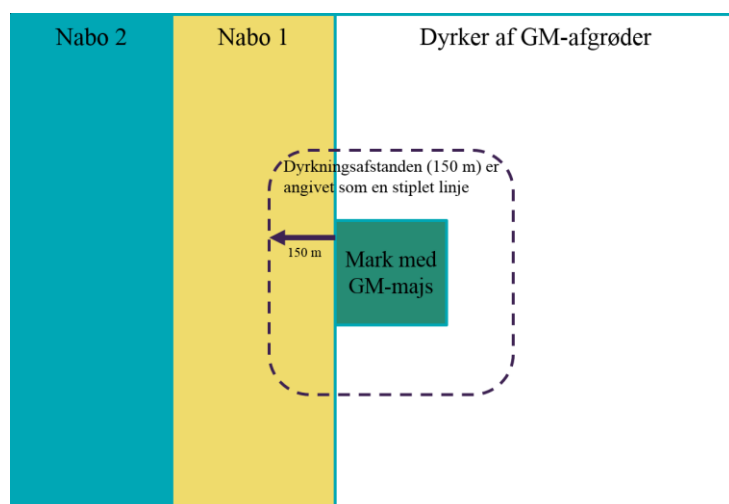
⁶ Bekendtgørelse nr. 1559 af 11. december 2015 om dyrkning m.v. af genetisk modificerede afgrøder.

Sameksistensreglerne fastsætter ikke krav om afstand mellem dine egne marker, selvom du f.eks. dyrker en GM-afgrøde og samme afgrøde konventionelt. Du skal dog være opmærksom på, at dine konventionelle afgrøder måske vil skulle mærkes med indhold af GM-materiale, eller at du måske vil få en dårligere afregning for afgrøderne, hvis de indeholder GM-materiale over tærskelværdien for mærkning. Hvis du er frø- eller fremavler, eller dyrker en anden afgrøde på kontrakt, skal du dog overholde de generelle regler og krav til kvalitet, som er fastsat i kontrakten.

Hvis der ikke dyrkes konventionelle eller økologiske afgrøder, der kan krydsbestøve med GM-afgrøden på naboernes arealer, skal der ikke være nogen bestemt afstand fra din mark med GM-afgrøder til naboernes marker.

Da naboen dog kan beslutte sig for alligevel at dyrke en afgrøde, der kan krydsbestøve med din GM-afgrøde, inden for dyrkningsafstanden, kan det for din egen skyld være en god idé, at du på forhånd har indgået en frivillig aftale med vedkommende om, at du kan dyrke GM-afgrøden på det planlagte areal, se eksemplet i Figur 6. Ellers kan du risikere, at du alligevel ikke må dyrke afgrøden på arealet.

Figur 6. Illustration af en situation hvor dyrkningsafstanden ikke opfyldes på eget areal, og der derfor bør indgås en frivillig aftale med naboen, selvom denne ikke dyrker samme afgrøde.

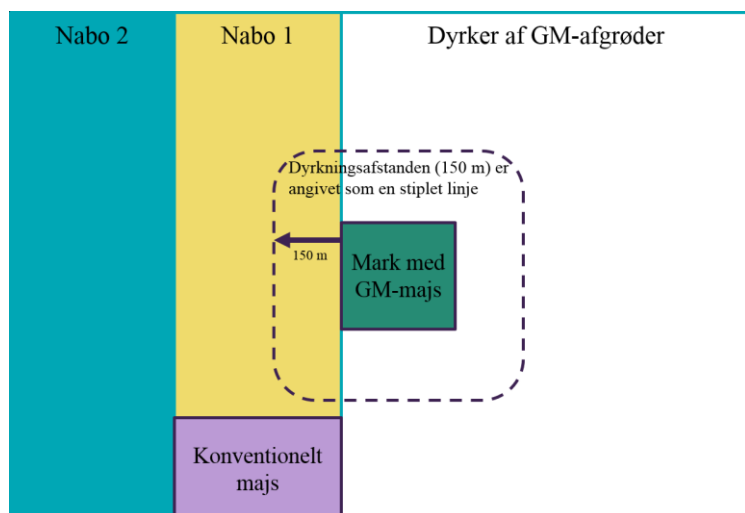

I eksemplet dyrker nabo 1 ikke konventionel eller økologisk majs på sit areal, og der skal derfor ikke holdes en bestemt afstand mellem marken med GM-majs og nabo 1's areal. Dyrker af GM-afgrøder kan derfor dyrke sin GM-majs helt op til skellet. Det vil dog være en god idé, at indgå en naboaftale om det, da nabo 1 kan skifte mening og alligevel dyrke konventionel eller økologisk majs inden for dyrkningsafstanden til GM-marken. Hvis det sker, må GM-majsen alligevel ikke dyrkes på det planlagte areal. Nabo 2's areal er uden for dyrkningsafstanden, og det har derfor ingen betydning for dyrker af GM-afgrøder, hvad der dyrkes på dette areal.

Hvis naboen dyrker sin konventionelle eller økologiske afgrøde på en mark, der er uden for dyrkningsafstanden til din mark med GM-afgrøden, er kravet om dyrkningsafstand opfyldt. Du må derfor dyrke GM-afgrøder på det planlagte areal, se eksemplet i Figur 7.

Igen vil det dog være en god idé på forhånd at indgå en frivillig aftale med naboen, så vedkommende ikke ændrer mening og dyrker sin konventionelle eller økologiske afgrøde på en mark, der er inden for dyrkningsafstanden til din mark med GM-afgrøder. Hvis det sker, må du alligevel ikke dyrke GM-afgrøden på arealet.

Figur 7. Illustration af en anden situation, hvor dyrkningsafstanden ikke opfyldes på eget areal, og der derfor bør indgås en frivillig aftale med naboen, selvom denne dyrker samme afgrøde længere væk end dyrkningsafstanden.

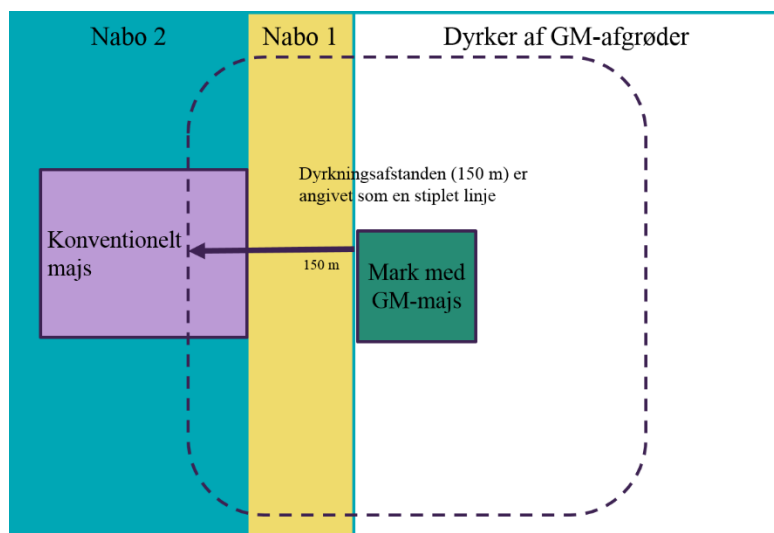

I eksemplet dyrker nabo 1 konventionel majs uden for dyrkningsafstanden til marken med GM-majs. Afstandskravet mellem marken med GM-majs og nabo 1's majsmark er derfor opfyldt. Det vil dog være en god idé, at dyrker af GM-majs laver en naboaftale med nabo 1 om, hvor naboen vil dyrke sin konventionelle majs. Dette for at sikre, at naboen ikke skifter mening og flytter sin konventionelle majsmark til en placering, der er helt eller delvist inden for dyrkningsafstanden til marken med GM-majs. Hvis det sker, må der ikke dyrkes GM-majs på det planlagte areal. Nabo 2's areal er uden for dyrkningsafstanden, og det har derfor ingen betydning for dyrker af GM-afgrøder, hvad der dyrkes på dette areal.

8.2.1 Naboaftaler

Du kan indgå en aftale med din nabo om, at du kan dyrke en GM-afgrøde inden for en kortere afstand end dyrkningsafstanden fastsætter. Det betyder f.eks., at hvis naboen ikke har noget imod, at der sker en vis krydsbestøvning i vedkommendes konventionelt eller økologisk dyrkede afgrøde, selvom denne dyrker en afgrøde af samme art eller en slægt, der kan krydsbestøve med din, kan I indgå en aftale om, at du ikke behøver at overholde afstandskravet til marken. Du kan derfor dyrke GM-afgrøden tættere på naboens mark, se eksemplet i Figur 8.

Figur 8. Illustration af en situation, hvor der er indgået en naboaftale om at fravige dyrkningsafstanden.

I eksemplet har nabo 2 ikke noget imod, at marken med konventionel majs bliver bestøvet med pollen fra GM-majsen. GM-dyrker har derfor indgået en naboaftale med nabo 2 om, at dyrkningsafstanden kan fraviges. Nabo 1 dyrker ikke konventionel eller økologisk majs, og der er derfor ikke krav om, at GM-marken skal have en bestemt afstand til dette areal. Det vil dog være en god idé også at indgå en frivillig aftale med nabo 1, da denne kan skifte mening og alligevel dyrke konventionel eller økologisk majs. Hvis det sker, må GM-majsen ikke dyrkes på det planlagte areal.

En naboaftale kan indgås med en eller flere naboer.

Har du indgået en naboaftale, opfylder du derfor dyrkningsafstanden.

Du skal dog være opmærksom på, at hvis du indgår en naboaftale, vil naboen ikke kunne få udbetalt kompensation, hvis der sker iblanding af GM-materiale i vedkommendes afgrøde. For godt naboskabs skyld bør du derfor orientere om dette, forud for indgåelse af naboaftalen.

Vi har udformet en blanket til naboaftale, som kan anvendes. Den kan findes på Virk.dk.

8.3 Dokumentationskrav

Der kræves skriftlig dokumentation for, at du har overholdt din pligt til, at informere dine naboer om, at du dyrker GM-afgrøder.

Såfremt du har lavet en aftale med din nabo om at du kan dyrke en GM-afgrøde inden for en kortere afstand end dyrkningsafstanden, skal du kunne dokumentere aftalen skriftligt.

Det vil være hensigtsmæssigt at indgå naboaftaler, inden fristen for naboinformation er overskredet, altså før den 1. februar (for vårafgrøder) og den 1. juli (for vinterafgrøder). Hvis du i din markplanlægning, f.eks. på baggrund af en mundtlig tilkendegivelse fra naboen, har regnet med at denne vil indgå en aftale med dig om, at din GM-afgrøde kan dyrkes inden for en kortere afstand til nabomarken end fastsat ved dyrkningsafstanden, og vedkommende alligevel ikke vil, betyder det, at du bliver nødt til at flytte din GM-afgrøde til en anden mark end planlagt. Hvis det kræver, at du skal informere en anden kreds af naboer, kan det derfor betyde, at du ikke må dyrke din GM-afgrøde i den pågældende sæson, hvis fristen for naboinformation allerede er overskredet.

Hvis du skriftligt vil vise, hvor marken er placeret, kan du udskrive en kopi af markkortet, som du anvender i forbindelse med dette års Fællesskema.

8.3.1.1 Aftaleform og dokumentation

Naboaftalen skal være skriftlig, og det skal fremgå, at naboen accepterer, at du dyrker GM-afgrøden inden for en kortere afstand end dyrkningskravet fastsætter. Aftalen skal være indgået, inden du sår GM-afgrøden og skal være dateret og underskrevet af jer begge.

Vi har lavet en skabelon, som du evt. kan bruge til naboaftalen. Den hedder "Information til naboer om dyrkning af en GM-afgrøde" og findes på Virk.dk.

Du skal gemme dokumentation for naboaftalen på din bedrift i 5 år.

Sameksistensreglerne indeholder en bestemmelse, der giver mulighed for, at fastsætte særlige regler for dyrkning op til Danmarks grænser. Hvis der bliver godkendt GM-afgrøder til dyrkning i Danmark, vil der derfor i tilknytning hertil blive indført regler for dyrkning af disse ved den dansk-tyske grænse.

8.4 Dyrkningsintervaller

Ved dyrkning af GM-afgrøder, skal du være opmærksom på, at der kan være krav om, at der skal gå et bestemt antal år, før det samme areal må dyrkes med den samme afgrøde som konventionel eller økologisk (dyrkningsinterval). Det skyldes, at frø og vegetativt formeringsmateriale fra nogle arter kan overleve lang tid i jorden og stadig være spiringsdygtigt. Dyrkningsintervallet kan opfattes som en slags "karensperiode" for jorden, og skal forstås som det antal hele kalenderår, arealet skal være fri for dyrkning af GM-afgrøder.

Hvis GM-frø eller vegetativt formeringsmateriale, der har ligget i jorden fra tidligere dyrkning, spirer frem til GM-planter (spildplanter), kan de være årsag til forekomst af GM-materiale i ikke-GM-afgrøden. Det kan f.eks. ske ved, at de fremspirede GM-planter krydsbestøver med samme konventionelle eller økologiske afgrøde eller en beslægtet art, som efterfølgende dyrkes på marken. Eller ved at de fremspirede GM-planter bliver høstet sammen med den afgrøde, der dyrkes på marken.

Intervallet fra at der dyrkes en GM-afgrøde og til den samme afgrøde må dyrkes på arealet som konventionel eller økologisk er specifikt for hver enkelt afgrøde. Dyrkningsintervallet afhænger desuden af, om den efterfølgende afgrøde skal dyrkes med henblik på produktion af frø/vegetativt formeringsmateriale eller til fødevarer-/foderbrug.

Hvis samme GM-afgrøde dyrkes i dyrkningsintervallet, skal det nye interval regnes fra sidste gang, afgrøden blev dyrket på arealet.

Selvom der er krav om dyrkningsintervaller efter en GM-afgrøde, er det muligt efterfølgende at dyrke samme afgrøde konventionelt, før dyrkningsintervallet er afsluttet. Hvis du gør det, skal du dog være opmærksom på, at de afgrøder, du høster fra det pågældende areal kan være blevet bestøvet med GM-pollen fra fremkomne spildplanter. Du vil derfor måske skulle mærke afgrøden med indhold af GM-materiale, eller du vil måske få en dårligere afregning for den, hvis den indeholder GM-materiale over tærskelværdien for mærkning.

Dyrkningsintervallerne følger jorden. Det betyder, at hvis markerne er opdelt anderledes, efter du har dyrket en GM-afgrøde, gælder kravet om dyrkningsinterval for hele det areal, hvor den pågældende GM-afgrøde tidligere blev dyrket. Det betyder også, at du skal give en evt. køber eller forpagter af dit areal information om, at der har været dyrket GM-afgrøder på arealet, se afsnit 7.3.1

Hvis jorden efterfølgende skal dyrkes økologisk, skal både dyrkningsintervallet og økologibestemmelserne overholdes. Landbrugsstyrelsen kan f.eks. konkret forlænge den økologiske omlægningsperiode.

Dyrkningsintervallerne er fastsat i dyrkningsbekendtgørelsen og er angivet dyrkningsvejledningerne, som findes på styrelsens hjemmeside samt i www.Retsinformation.dk.

8.5 Bekæmpelse af spildplanter og lignende

Du skal bekæmpe spildplanter, der stammer fra din GM-afgrøde, så der ikke sker spredning af GM-planter fra afgrøden til dine og andres arealer. På denne måde minimeres muligheden for forekomst af GM-materiale i konventionelle og økologiske afgrøder som følge af bestøvning med pollen fra GM-spildplanter. Typen af bekæmpelse er specifik for den enkelte plantearart.

Spildplanter skal fjernes inden, de kan sprede frø, pollen eller formere sig vegetativt.

Der skal fjernes spildplanter indtil, der ikke kommer flere. Krav til bekæmpelse af spildplanter og lignende er fastsat i dyrkningsbekendtgørelsen. De til enhver tid gældende bestemmelser herom fremgår af vores hjemmeside.

9. Forpligtelser ved køb og overtagelse af arealer

Hvis du køber, lejer, forpagter eller overtager et areal, hvorpå der inden for de seneste 5 år har været dyrket en GM-afgrøde, overtager du samtidig nogle forpligtelser.

Du skal overholde de dyrkningsintervaller, der er fastsat for den pågældende afgrøde, og du skal bekæmpe spildplanter. Det samme gælder, hvis du som ejer af f.eks. et bortforpagtet areal, får arealet tilbage, efter forpagteren eller en anden bruger har dyrket en GM-afgrøde på arealet. Den du overtager arealet fra, har pligt til at informere dig skriftligt om, hvornår og hvilken GM-afgrøde, der har været dyrket på arealet, se afsnit 7.3.1.

Hvis du omvendt bortforpagter eller udlejer et areal, skal du være opmærksom på, at det efterfølgende kan have en betydning for dig, hvis arealet bliver dyrket med en GM-afgrøde. Det vil derfor være hensigtsmæssigt, hvis forpagteren forud for såning, kartoffellægning m.v. af GM-afgrøder informerer ejeren af arealet om, at der vil blive dyrket GM-afgrøder på arealet.

10. Håndtering af GM-frø, -vegetativt formeringsmateriale og -afgrøder

10.1 Før håndtering

Ved brug af en maskinstation, transportvirksomhed eller lignende til håndtering af GM-afgrøder, skal du sikre dig, at den eller de pågældende person(er) fra maskinstationen eller lignende er uddannet i håndtering af GM-afgrøder ved at ansøge om at få forevist vedkommendes godkendelse (gult eller grønt kort). Kun personer med godkendelse må håndtere GM-frø, -vegetative formeringsmateriale og -afgrøder.

10.2 Ved håndtering

GM-afgrøder skal håndteres og lagres m.v. så risikoen for spredning af dem begrænses. Det gælder både på og uden for egen bedrift. Desuden skal materiel og lagre m.v., der har været brugt til håndtering og oplagring rengøres som angivet i kapitel 11.

11. Rengøring

11.1 Rengøring af maskiner, materiel og lignende

Maskiner, materiel og lignende, der har været brugt ved håndtering af GM-frø, -vegetativt formeringsmateriale eller -afgrøder skal rengøres efterfølgende, så der ikke sker spredning til konventionelle eller økologiske arealer samt til frø, vegetativt formeringsmateriale eller afgrøder herfra.

Det betyder, at du skal rengøre maskiner, materiel og lignende, efter de forlader den lokalitet, hvor de blev brugt. F.eks. skal såmaskinen rengøres for overskydende frø.

Kravet om rengøring gælder også ved håndtering og transport internt på bedriften.

Rengøringsaffaldet, herunder frø og andet plantemateriale der kan formere sig, skal bortskaffes på en sådan måde, at der ikke spredes GM-planter. Bejdset frø og korn skal bortskaffes som angivet på mærkesedlen.

11.2 Rengøring af lagre

Lagerfaciliteter, der har været brugt til opbevaring af GM-frø, -vegetativt formeringsmateriale eller -afgrøder skal rengøres inden der evt. opbevares konventionelt eller økologisk frø, vegetativt formeringsmateriale eller afgrøder, så disse produkter ikke får forekomst af frø, vegetativt formeringsmateriale eller afgrøder, der er genetisk modificerede.

Rengøringsaffald kan bortskaffes som angivet i afsnit 11.1.

12. Afgift for dyrkning af GM-afgrøder

Når du dyrker GM-afgrøder, skal du betale en årlig afgift. Afgiften er 100 kr. årligt for hver hektar⁷, du dyrker med GM-afgrøder. Bidraget opkræves af Landbrugsstyrelsen på baggrund af de oplysninger om arealstørrelse, du har indberettet til Landbrugsstyrelsen.

Du kan forvente at modtage en opkrævning i maj eller juni. Betalingsfristen vil fremgå af opkrævningen.

Hvis afgiften ikke betales rettidigt, sender vi dig en rykker. Det koster 100 kr⁸.

Din indbetaling er et bidrag til finansiering af kompensationsordningen⁹.

Uanset indbetalingen vil du være erstatningsansvarlig, hvis du har forårsaget spredning af GM-materiale. Det betyder, at hvis Landbrugsstyrelsen har udbetalt kompensation til en konventionel eller økologisk jordbruger, og det viser sig, at du har overtrådt reglerne, vil Landbrugsstyrelsen kræve beløbet tilbagebetalt fra dig.

⁷ Jf. § 12 i lov nr. 28 af 4. januar 2017 om dyrkning m.v. af genetisk modificerede afgrøder.

⁸ Bekendtgørelse nr. 1559 af 11. december 2015 om dyrkning m.v. af genetisk modificerede afgrøder.

⁹ Kompensationsordningen dækker konventionelle og økologiske jordbrugeres økonomisk tab på grund af forekomst af GM-materiale i afgrøden i de tilfælde, hvor der ikke kan findes en skadevolder. Kompensationsordningen er beskrevet i en særskilt vejledning.

13. Offentliggørelse

Vi offentliggør placeringen af marker, der dyrkes med GM-afgrøder på vores hjemmeside www.lbst.dk > Tværgående > GMO > Dyrkning-af-GMO > Sameksistensregler > Offentliggørelse af marker. Samtidig vil der være oplysning om, hvilken GM-afgrøde, der dyrkes på den enkelte mark.

Offentliggørelsen af markerne vil ske fra maj/juni måned og være offentligt tilgængeligt i et år.

Samme sted offentliggør vi en oversigt over resultater fra kontrollen af, om sameksistensreglerne bliver overholdt.

14. Tilsyn

Landbrugsstyrelsen fører tilsyn med, om du overholder sameksistensreglerne. Vi udsender som hovedregel varsel om et kontrolbesøg en uge før, kontrollen vil finde sted. Du vil samtidig få oplyst, hvorfor du bliver kontrolleret, hvornår kontrollen vil finde sted, og hvad det er, der bliver kontrolleret. Af og til vil vi kunne udføre uanmeldt stikprøvekontrol.

Kontrollen vil som udgangspunkt finde sted før høst.

Ved et kontrolbesøg har vi adgang til bedriften, lokaliteter, køretøjer, forretningsbøger, papirer m.v. uden retskendelse. Det gælder også for materiale, der opbevares i elektronisk form.

Under kontrollen vil vi se på, om du har overholdt bestemmelserne.

Du bør selv være til stede under besøget for at kunne rydde eventuelle misforståelser af vejen. Er du selv forhindret i at deltage, kan du give en anden fuldmagt til at kunne varetage dine interesser og udtale sig på dine vegne.

Du har pligt til at hjælpe under besøget, f.eks. at fremvise arealer, materiel og dokumentation.

Efter kontrollen udarbejder vi en kontrolrapport. Vi tager under besøget ikke stilling til, hvilke konsekvenser de eventuelle fejl og mangler får for dig. Typisk vil vi sætte en frist for at få tingene bragt i orden.

14.1 Overtrædelse af reglerne

Vi kan udstede forbud og påbud, hvis vi konstaterer, at du ikke overholder reglerne for dyrkning af GM-afgrøder. Hvis du ikke følger instruktionerne i påbuddet har vi endvidere mulighed for få de påbudte handlinger udført for din regning.

I visse tilfælde kan du også blive straffet med bøde for manglende overholdelse af reglerne. Eksempelvis hvis du overtræder et forbud eller påbud.

Ved grove eller gentagne tilfælde af overtrædelser risikerer du også at få frataget godkendelsen til dyrkning af GM-afgrøder. Det kan kun ske ved at vi indbringer sagen for domstolene.

Hvis du overtræder reglerne kan det desuden betyde, at du skal betale et beløb, der svarer til det tab, som en konventionel eller økologisk dyrker har lidt på grund af forekomst af GM-materiale i afgrøden.

14.2 Klage

Du kan klage over vores afgørelser efter dyrkningsbekendtgørelsen. Du klager via klageportalen, som du finder på Nævnenes Hus' hjemmeside. Derinde kan du læse, hvordan du skal gøre, og se status på din sag. Du logger på klageportalen med MitID. Din klage bliver automatisk sendt til os i Landbrugsstyrelsen. Hvis vi fastholder vores afgørelse, sender vi klagen videre til Miljø- og Fødevareklagenævnet via klageportalen. Du får besked, hvis vi sender din klage videre.

Hvis du ikke sender din klage via klageportalen, afviser Miljø- og Fødevareklagenævnet din klage, medmindre du er fritaget for brug af klageportalen. Du kan læse mere om fritagelse fra klageportalen på nævnets hjemmeside.

Klagen skal være skriftlig og angive, hvorfor og på hvilke punkter du er uenig i afgørelsen. Vi skal have modtaget klagen senest 4 uger fra den dag, du modtog afgørelsen.

En klage har normalt ikke opsættende virkning. Det betyder, at en afgørelse er gældende, indtil den eventuelt bliver ændret.

15. Lovstof

Sameksistensreglerne:

- Lov nr. 28 af 4. januar 2017 om dyrkning m.v. af genetisk modificerede afgrøder
- Bekendtgørelse nr. 1559 af 11. december 2015 om dyrkning m.v. af genetisk modificerede afgrøder (dyrkningsbekendtgørelsen),
- Bekendtgørelse nr. 177 af 28. februar 2008 om compensation for tab på grund af visse forekomster af genetisk modificerede materiale (kompensationsbekendtgørelsen).

Du kan se lov og bekendtgørelser på vores hjemmeside (www.lbst.dk) under Tværgående > GMO > Lovstof > Dansk lovgivning.

Regler om sporbarhed og mærkning af GM-afgrøder, der skal bruges til fødevarer og foderstoffer findes i EU-forordningerne om henholdsvis sporbarhed og mærkning¹⁰ og om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer¹¹.

Du kan se EU-forordningerne på vores hjemmeside (www.lbst.dk) under Tværgående > GMO > Lovstof > EU-regler.

Se den danske sortliste på Tystoftes hjemmeside (www.tystofte.dk/sorter-status/official-sortliste/)

Se EU's fælles sortliste på EU Kommissionens hjemmeside (https://ec.europa.eu/food/plants/plant-reproductive-material/plant-variety-catalogues-databases-information-systems_en).

Dokument- og revisionshistorik

Dato	Noter/ændringer	Redaktør*	Godkender*
05-10-2023	Gennemgået uden ændringer	LBO	LBO
03-06-2024	Gennemgået uden ændringer	MORSTO	MORSTO

*Redaktør og godkender kan godt være samme person

¹⁰ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1830/2003 af 22. september 2003 om sporbarhed og mærkning af genetisk modificerede organismer og sporbarhed af fødevarer og foder fremstillet af genetisk modificerede organismer og om ændring af direktiv 2001/18/EF.

¹¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1829/2003 af 22. september 2003 om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer.

Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

www.lbst.dk